

“Estic de bon humor perquè tinc una bona biblioteca”

Catedràtic jubilat, traductor –de l'alemany i del francès– i assagista –ha dedicat un assaig a la crisi de les humanitats, *Adéu a la Universitat* (Galaxia Gutenberg, 2011)–, Jordi Llovet es dedica actualment a “llegir sense cap finalitat pràctica”. Reconeix que el seu únic objectiu és “anar aprenent per morir més savi”. Viu mitja setmana a Barcelona i l'altra mitja a Verges. És des d'allà que despenja el telèfon, mentre de fons sona una peça esplendorosa de John Tavener.

Tots els que hem vist una part de la teva biblioteca sabem que és espectacular.

Ara mateix tinc uns 35.000 volums que donaré a la Universitat Pompeu Fabra quan mori. La biblioteca defineix tot el que m'interessa i m'agrada. És la més gran companyia que he tingut a la vida, juntament amb els gossos. ¿Saps per què estic gairebé sempre de bon humor? Perquè tinc una bona biblioteca. Ben triada i ben conservada. Sóc solter i no he tingut fills: tots els diners que he guanyat els he invertit en llibres.

Quina relació has tingut amb les biblioteques públiques?

No hi he anat gairebé mai. Pel que he anat veient, no estan gaire ben abastides. Ara bé, en qüestions d'esplai i d'activitats les biblioteques públiques barcelonines tenen molta vida.

Deus haver freqüentat més les biblioteques universitàries.

Quan estudiava a Frankfurt vaig descobrir una estratègia molt efectiva. La biblioteca universitària posava a disposició dels estudiants tota la bibliografia de les assignatures, l'obligatòria i la recomanada. No representava una gran inversió, però anava la mar de bé.

Com a professor de literatura de la Universitat de Barcelona devies conèixer molt bé la seva biblioteca.

Vaig proposar sense èxit que a més de bibliotecaris hi hagués guies de lectura que poguessin donar un cop de mà als estudiants i als visitants. Imaginava gent informada –professors o no– capaços d'assessorar amb els seus coneixements. Tal com estan ara les coses la gent es perd en l'enorme magatzem de llibres de la biblioteca.

¿Vas tenir uns pares que et van fer estimar la lectura des de petit?

Sí. Tenien una bona biblioteca. Recordo que hi havia molts llibres d'una col·lecció –l'Austral– amb un bitxo raro que mai vaig saber què era.

Com veus el present i el futur de la lectura?

Sóc bastant pessimista. Ara hi ha molts nois i noies que creixen amb pares que no tenen llibres, i ni a l'escola ni a l'institut els en parlen. La civilització tècnica posa fi a la literatura. Assistim a la desaparició de l'element lingüístic de la consciència, i amb això es desintegra la consciència pròpiament. §

Pere Virgili

“La missió és custodiar el saber i fer-lo accessible”

L'activitat professional –i la passió vital– de Laura Borràs ha tingut sempre al centre el llibre i la lectura, ja sigui ensenyant des de les aules de la Universitat de Barcelona, escrivint assajos com *Per què llegir els clàssics, avui?* (Ara Llibres, 2011) o dirigint la Institució de les Lletres Catalanes.

Com definiries la xarxa de biblioteques catalanes?

Tenim una xarxa robusta. Abans la sensació era d'entrar en un lloc on es custodiaven llibres i s'emmagatzemaven, i a través d'uns mecanismes tenies la possibilitat d'agafar-los en préstec. Ara la biblioteca és un lloc obert, d'acollida, un espai on es conserva la cultura però es convida la gent a venir-hi. Hi ha molta gent que va a biblioteques a llegir el diari o nens a fer-hi els deures: hi ha una possibilitat d'acostar-se directament a la cultura.

Quan vas començar a freqüentar biblioteques devien ser molt diferents de les d'ara.

Totalment. Vaig començar anant a la biblioteca de la meua escola, el Virolai, perquè amb l'ajuda del bibliotecari els delegats de classe triàvem les lectures de l'aula. Més endavant vaig estudiar filologia catalana i allà vaig descobrir les diverses biblioteques de la Universitat de Barcelona, especialment la de romàniques.

¿Has tingut experiències importants en biblioteques estrangeres?

Mentre preparava la meua tesi sobre

la follia a l'Edat Mitjana [que va publicar *Quaderns Crema* el 1999] vaig passar moltíssimes hores diàries a la sala de manuscrits de la British Library, que en aquells moments estava dins del Museu Britànic, i també a la Bodleian Library d'Oxford. Hi anava a consultar manuscrits, iconografia i sobretot les caplletres dels llibres de salms. Allà vaig viure una anècdota impressionant: el bibliotecari m'havia de treure a la una per tornar a obrir a les tres, però un dia em va donar una clau enorme perquè m'hi quedés tota sola mentre ell sortia a dinar. La sensació era indescriptible: allà dins tenia tota aquella cultura a l'abast per a mi sola.

¿El llibre perd valor en el món d'ara?

No m'agrada parlar de llibres com a portadors de valor. Venim d'una cultura del llibre: l'hem entès com una religió. Però els llibres no deixen de ser contenidors. A mi m'interessen pel que tenen dins, pel que contenen. Posem a la mateixa alçada coses molt diverses. Les biblioteques han de ser un lloc per arribar als continguts, tinguin la forma que tinguin, sigui física o no. Un dels grans canvis que s'ha tirat endavant ha sigut el del préstec interbibliotecari. La xarxa interconnectada et permetia per primera vegada arribar a molts més llibres, et trencava els límits. El repte de les biblioteques és continuar donant sentint a la seva missió, que és la següent: custodiar el saber i fer-lo accessible als lectors. §

Francesc Melcion

PROFESSOR I ESCRIPTOR

JORDI LLOVET

LAURA BORRÀS DIRECTORA DE LA INSTITUCIÓ DE LES LLETRES CATALANES

“La biblioteca es pot convertir en un supermercat”

ELS 5 IMPRESCINDIBLES

JORDI LLOVET

'Antic Testament'
L'"Odissea", Homer
'Divina comèdia',
Dante Alighieri
'Don Quijote de la Mancha',
Miguel de Cervantes
'Tragèdies',
William Shakespeare

LAURA BORRÀS

L'"Odissea" i la 'Ilíada',
Homer
'Divina comèdia',
Dante Alighieri
Obra completa,
William Shakespeare
Poesia completa,
Joan Vinyoli
Obra completa,
Frank Kafka

JORDI RAVENTÓS

L'"Odissea"
i la 'Ilíada', d'Homer
'Hamlet',
William Shakespeare
'Don Quijote de la Mancha',
Miguel de Cervantes
'Gargantua i Pantagruel',
Rabelais
'Grans esperances',
Charles Dickens

JORDI RAVENTÓS
EDITOR I TRADUCTOR

Després de llicenciar-se en filologia clàssica, romànica i catalana, Jordi Raventós va treballar a Quaderns Crema i a la Fundació Bernat Metge. A més de ser un dels grans correctors editorials en llengua catalana, ha sigut un dels fundadors d'Adesiara el 2007. En menys d'una dècada han construït un catàleg omnívor i de nivell, amb títols de Petrarca, Horaci, Iannis Ritsos, Plutarco, Sibilla Aleramo, Georg Büchner, Grazia Deledda, Lluïcia de Samòsata i Apollinaire.

Vas néixer a Martorell el 1970, un municipi que acaba d'inaugurar una nova biblioteca pública. ¿Hi anaves gaire, a l'antiga seu?

No, només de tant en tant perquè hi havia poca cosa. La biblioteca dels pares era molt reduïda: no són del ram de les lletres. Estaven subscriptes a dues col·leccions importants: *Les Millors Obres de la Literatura Catalana* i *Les Millors Obres de la Literatura Universal*. Gràcies a això vaig trobar-me alguns llibres importants quan tenia 13 o 14 anys: Puixkin, Manzoni, Dostoievski i algun que em deixo. Va ser a aquella edat que vaig començar a baixar a Barcelona per comprar els llibres que m'interessaven. Ara acumulo uns 6.000 llibres entre el meu pis i el dels pares.

Als 18 anys et vas matricular a filologia clàssica, a la Universitat de Barcelona.

Llavors vaig descobrir la biblioteca de clàssics, però també la de romànics

ques i hispàniques. Se'm va obrir el món. De cop i volta tenia a mà una pila de llibres i articles que em permetien aprofundir en el que estudiava.

¿Ets gaire usuari de les biblioteques públiques?

No. M'he acostumat a fer servir les biblioteques universitàries i a comprar. Sóc molt comprador. En català, castellà, francès, anglès, italià i edicions crítiques i bilingües de llatí i grec.

En el cas de les biblioteques públiques, ¿has detectat canvis ressenyables, en aquests últims anys?

Han fet una aposta important per posar-se al dia, però topen amb una sèrie de dificultats. Per exemple: quins títols han de tenir i quins no? Tenim un problema des del moment en què al senyor que mana li interessa dir que per una biblioteca hi han passat 4.000 persones en comptes de 400 que n'han sortit més cultivades. La biblioteca es pot convertir en un supermercat. Una biblioteca local o de barri hauria de tenir com a mínim els clàssics universals i els catalans... però aquest criteri no el poso jo.

¿Tan malament estem?

Jo he sentit dir a bibliotecaris: "Si em demanen l'*Hola* quatre persones l'he de tenir"; doncs no. Els bibliotecaris haurien de ser més preceptors, com va passar durant la Mancomunitat. La intenció que tenien era cultivar tot-hom, no només una elit. Comparteixo aquesta idea. §

Ruth Marigot Murrillo